ބަނޑޭރި ހަސަން މަނިކުފާނުގެ

ރާއި

ފެންބަހުރުވައިން ލިޔާބަހުރުވައަށް

އަބްދުﷲ ސާލިހީ

(222 ވަނަ އަދަދުގެވާ)

118

ބައި ޙާންވަޙާ ލާން
ގައިނަގޮސް އާއްމަނަކުފުން
ޙައިބަފަރި އަރުމާދުގެން
ހައިމިދުރު ދަހައުމިލޮން
އައިހަކުގެން މިބުޙައްވ
ފައިމައްޓާރު މުގުޙަންވ

119

ހައިއަގެން ރާކުރެންއަދު
އައިކަމުދުން ވެއްންމެފުރި
ފައިމަކު ސޯބުގެންފުރި

120

ރަންވަމުން ހިއްޖުވުނަކަ
ރަންކެނބުނަރަން ކިޔާހައިވަ
ރަން ސޯބުނަގާ ހައިވަ

118

ބައި ޙާންވަޙާ ލާން
ފެންނަ އާއްމަނަކުގައިގޮސް
އަރުމާދު ފަރި ބަޙައިގެން
މިހައި ގެންދުރު ދަހައުވި
އައިހަކު ޙައްވައިގެންމިބު
މުގުޙަން މައްޓާރުވަފައި

119

އެދުރާ ކުރެން އަހައިގެން
އައި އެންމެކަމު ފުރިހުވެ
ސޯބުމަކު ހިފައިގެން ފު

120

ނަކަމުން ވަރަން ހިއްޖުވު
ގެނބުނަރަން ކިޔާހައިވަރަން
ސޯބުނަގާ ހައިވަރަން

121

ރައި އުންމާ ސާބިތަށް އަސްބު
ކައިގެމުދު މިމުދުވަރުހަރުކަމި
ހަޔިއަޅުމާދު ނުތިއަހާމި

121

އުންމާ ސާބިތަށް އަސްބުރައި
މިއަހުމިކައިގެމުދު ދުވަރުމުގެ
އަޅުމާދު ހުމިހައިނުތިއަ

މިރައިވަރު ތަކުގެ ބުރުމަ މާނަ:

އަޅުމާދު ބާރަން ވަންދެން އަޅުމާދު ރަގަވަން ޖެހުނު ތިނަކަގައި ޒާތުގެ އަދި ކަޅު (އައިހާމިހުން) އުފުލި ދަކަ ހަމައިގައި ހަށްގެގެން މުދުހަން ތަށްޕާރުގެގެން އަޅުމާދުގެ ވެރިބަހަން. ތިއްބެވެ. ދުން އުދުރާކުރުން އަކައިގެން އައި އުންމާ ކަމު ފުރިނުގެ ސާބިތަށްކާ ހިފައިގެންދިއައެވެ. (ހިފައިދިއެވެ.)

122

ބައި ހާން ކަހަކުޅި
އައިމިތިބެ ހުންރާނުގެދި
ކައިބަރިތި އަޅުމާދުޅި
ފައިނުވަސް ކަންޖެރިދި
ތައިވެދާ ތިއްބަކަސްރާހި
ހައިކަހައި ނުހާރާހި

122

ބައި ހާން ތިކަހަކު
މިއައިމިހުން ތިބެރާނުގެ
ކައިބަ ޅިރިތި އަޅުމާދު
ކަންޖެރިވެސް ނުތިފައި
ވެދާރާ ހިތައިތިއްބަކަސް
ހިހައި ކަހައި ނުހާރާ

123

ހިނގެތް އަޅުމާދު ގެހި
މިހުން ރާތިވެ ތަށްއާ
ރިތިރާ ކަށްފަތަނއާ

123

އަޅުމާދު ގެހިނހި ގެތް
އުތަށް މިހުން ރާތިވެ
ތިރާ ކަށްފަތަން އުރި

124

ހާހިންމިހުސް ރަނުނުއަގެ
އާހަމުންދާ ތިރާ ހަނއި
ހާމުދި ވަޒީހަން އި

124

ހުސްރަނުނު އަގެހިންމިހާ
އާހަމުން ހަން އިދާތިރާ
ވަޒީހަން އިހާމުދި

125

ކާއިއެއްބަޔަކު ޖައިލަމީ
ދާއިވަސްތުދީ ދަންނަވައްދު
އާއަރުވާދު ކިއުވަންދު

125

އެއްބަޔަކާއި ޖަމީލުޖައި
ވަސްތުދީދާއި ވައްދުދަންނަ
އަރުވާދު ދުވާ ކިޔަމުން

126

އުރާއި ބަކަރި ގެރި
ހުރި އިޔަހިލަވާގެ ވެރި
ލުކަވީގެ ނިދިދިޔާކަރި
ވުކަގިނަފަޅު ދިޔާވެރި
ޗުރިކަންމިބެ ބަގެންހަލައިދި
ފުއަރުވާދު ބައިހަލައިދި

126

އުރާއި ބަކަރި ގެރި
އިޔަހުރި ހިލަވާގެ ވެރި
ދިޔާ ކަރިގެނި ދުކަވިލު
ދިޔާ ގިނަ ފަޅުވެރި ކަވު
ބަހަލައިގެން މިބެ ކަންޗުރިދި
އަރުވާދު ބައިހަލައިދި ފު

127

ރުންފަމިދިޔާ ވާދުއަރު
ހުން ހިފުންކަންދިނޫފައިއަ
ޅުން ފުރުބާން ކަންފައިއަ

127

ފަރު މިދިޔާ އަރުވާދު
އަހުން ހިފައި ފުންކަންދިނޫ
އަޅުން ފުރުބާން ކަންފައި

މި ރާއިވަރު ތަކުގެ ޗުމުޖަ މާނަ:

ވަސްތުދީދާއި ވައްދު ދަންނަ ބަޔަކާ އަރުވާދު ދުވާ ކިޔަމުން ޖަމީލުރީއެވެ. އުރާއި ބަކަރިއާއި ގެރި މި އިޔަހުރި ހިލަވާގެ ވެރި ދިޔާ ކަރިގެނިދު (ކަރިގެން އިނދު) ކަވިދިއެވެ. ކަވު ބަހަލައިގެންމިބެ ކަންޗުރި ދި ހަޅައިގެން އަރުވާދު ބާހަލައިދިޔުއެވެ. ފަރުން މި ދިޔާ އަހުން ހިފައި އަޅުން ފުރުބާން ކަންފައި އަރުވާދު ފުންކަން ދިނެވެ.

128

ވަން އެވުދިޔާ ފިޔާބަށް
ހަން އަފަކާމިބެ ރިގިނިރާން
މައް އަރުވާދު ޖަބުރާން

128

ދިޔާ އެވުވަން ބަށްފިޔާ
އަފަހަން މިބެ ރިގިނިކާން
އަރުވާދު ޖަނިބުރާންމައް

129

ޒުންނަހަރި ވަދުތަކަން ނަވު
ނުންއެވޫމޫވު ދިރޯމާރަ
ނުން ގެއްދޫ ގޯމާރަ

129

ނަވު ޒުންނަހަރި ވަދުތަކަން
އެވޫމާ ރަނުން މޫވު ދިރޯ
ގޯމާ ރަނުން ގެއްދޫ

130

ވާސް އަދިން ސުނުފަނު
ދާވުފިތަފި ދިރޯރަފުމަ
ރާސަގަމާ ޖަފުރަފުމަ

130

ސުނު ފަނުފިން އަވާސް
ފުރަތަމަ ދިރޯ ފިދާވުފި
ޖަފުރަފު މަރާ ސަގަމާ

131

މުރަނަގެއެފި ދިރޯގެއަ
ވުރަގެގު ކަމޫވު ފަނުއިމާޖަ
ފުރަފުމަރާސަ ގަމާޖަ

131

އެފި ދިރޯގެ އަމުރަނަގެ
ރަސްގަވު ކަޖަކުމާ މޫވުފަނުއި
ޖަފުރަފު މަރާ ސަގަމާ

132

ހިމެ އެންދިރި ކުބަން ކަވު
ތިމަގުން ހިމެމާތި ފަދިން
ފީވާސް ބުނެފަދިނު

132

ކަވު އެންދިރި ކުސްބަން މެހި
މަތި ގުންހިފައި ނުމެމާތި
ފީނުވާސް ބުނެފަދި

މި ރައިވަރު ތަކުގެ ޖުމުލަ މާނަ:

އަރުމާދު އެވުރަން ބުނެވާ އަރުމާދު މަސްބުރާންތަށް އަވަހަށް ރަގަޅި ކަރާން (ކަސްބުކަށްވީ ވާވުމާވުމި ފުރާން) ބުނެފެވެ. ނަވުގެ ޒުރިހަރި ވާތަކަށް ގެއްލި އެވޫމާ ގޯމާ ރަނުންނެވެ. ޖަފުރަފާއި މަރާ ސަގަމާ (ނަވުގެމާވުމާ ވުމިގެ ދިރުބާވަތަށް) އަޖަން ފުރަތަމަ ދިރޯ ފިދާވުފި ސުނު ފަނުފިންނެވެ. ފަރުން ދިރޯގެ އަމުރަން ޖަފުރަފު މަރާ ސަގަމާ އެފި ރަސްގަވު ކަޖަކުމާ މޫވު ފަނުފިންނެވެ. އަރުމާދުގެ ކުސްބު ގެހި ކަވު އެންދިރިންނެވެ. އެއި މަތި ގުންހިފައި ނުމެމާތި އާއި ފީނުވާސްތިއެވެ.

133

ކާއިތަބަފުޅު ގެންދިޔަ
ކާއިނަފުސާއި ސަވާރުވިތަ
ކާއިބުމާއި ގާ ވިތަ

133

ދިޔަ ބަފުޅު ތަކާއި ގެންދޫ
ނަފުސުވިޔާއި ސަވާރު ތަކާއި
ބުމާއި ގާވި ތަކާއި

134

ކުންޏާގެ ކުންދާންތަކު
ހުންފަހަރުހައި ދިޔާވިޖެ
ދުން ޗަބަރު ހެއްދެވިޖެ

134

ކުންދާންތަކުގެ ކުންޏާ
ހައިދިޔާ ހަރުޖެވި ފަހުން
ޗަބަރުޖެދުން ހެއްދެވި

135

ހަފަރުބުން އަރުމާދުޔަ
ހަފަދަލުއް ރަސްދިހާއަކަ
ހަފަޅިއަރާ ލުހިއާކަ

135

ޔަނަފަހަރު ބުން އަރުމާދު
ރަސްކަލުއްފަދަ އާހަދިހާ
ކަހަފަޅި އަރާލުހިއާ

136

ލުންނިޔަމާދު ގައިއަރު
ޅުން ހިބުނުންއްދިހާކާއަ
ލުންގެއްދޫ ފަލުކާއަ

136

އަރުމާދުގައި ނިޔަމުން
ދިހާ އަނުއްކާ ހިޅުންބުނު
އަލުން ފަލުކާ ގެއްދޫ

މި ރައިވަރު ތަކުގެ ޖުމުލަ މާނަ:

ނަފުސުގެ ވިޔާ ދިޔަ ސަވާރު ތަކާއި ގާވި ބުމާއި ދިޔަ ބަފުޅު ތަކާއި ގެންދޫ (ހައިދިޔާ ހައްޖެ ވިފަހުން) ކުންދާންތަކުގެ ކުންޏާ ހެއްދެވި ޗަބަރުޖެދުންނެވެ. ރަސްކަލުއްފަދަ އަރުމާދު އެތައް ފަހަރަކު ބުނެބުން އަހާ އަރުމާދުގެ ކަހަފަޅި ގުނިއައެވެ. އަރުމާދުގެ ފަލުކާ ގެއްދެވި ނިޔަމުންނެވެ.

137

ޑިދުން ހަމަނު އިނގާއިއަ
މިހަލު ތުބުނުދިހާ ގާނު
ތިއަރުމާދު ހުންގާނު

137

އިހަމަނު އަޑިދުން އިނގާ
ދިހާގާތު މިހަލު ނުބުނު
އަރުމާދު ހުންގާނުތި

(ނުނިމޭ)